

Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς¹ καὶ πολυτρόπως² πάλαι³ ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς **1**
 προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν **2**
 κληρονόμον⁴ πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, ὃς ὢν ἀπαύγασμα⁵ τῆς **3**
 δόξης καὶ χαρακτήρ⁶ τῆς ὑποστάσεως⁷ αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι
 τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμόν⁸ ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,
 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης⁹ ἐν ὑψηλοῖς,¹⁰ τοσούτῳ¹¹ κρείττων¹² **4**
 γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον¹³ παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν¹⁴
 ὄνομα. Τίτι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον **5**
 γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς
 υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ¹⁵ τὸν πρωτότοκον¹⁶ εἰς τὴν οἰκουμένην¹⁷ λέγει, **6**

¹ πολυμερῶς, in various parts, in many parts. ² πολυτρόπως, in many ways. ³ πάλαι, long ago, of old. ⁴ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁵ ἀπαύγασμα, τος, τό, radiance, effulgence. ⁶ χαρακτήρ, ἦρος, ὁ, impress, exact representation. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καθαρισμός, οὔ, ὁ, cleansing, purification. ⁹ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹⁰ ὑψηλός, high, lofty. ¹¹ τοσούτος, so great, so much. ¹² κρείττων, stronger, more excellent. ¹³ διάφορος, various, different. ¹⁴ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁶ πρωτότοκος, first-born. ¹⁷ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world.

Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς 7
 ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς
 αὐτοῦ πυρὸς φλόγα:² πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ 8
 αἰῶνος: ῥάβδος³ εὐθύτης⁴ ἢ ῥάβδος³ τῆς βασιλείας σου. Ἦγάπησας 9
 δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν:⁵ διὰ τοῦτο ἔχρισέν⁶ σε ὁ θεός, ὁ θεός σου,
 ἔλαιον⁷ ἀγαλλιάσεως⁸ παρὰ τοὺς μετόχους⁹ σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν 10
 γῆν ἐθεμελίωσας,¹⁰ καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί: αὐτοὶ 11
 ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις:¹¹ καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,¹² καὶ 12
 ὥσει¹³ περιβόλαιον¹⁴ ἐλίξεις¹⁵ αὐτούς, καὶ ἀλλαγῇσονται:¹⁶ σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ
 τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.¹⁷ Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε, Κάθου 13
 ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον¹⁸ τῶν ποδῶν σου; Οὐχὶ 14
 πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ¹⁹ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς

¹ λειτουργός, οὐ, ὁ, minister, servant. ² φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ³ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ⁴ εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness. ⁵ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁶ χρίω, anoint. ⁷ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ⁸ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ⁹ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁰ θεμελιόω, lay a foundation, found. ¹¹ διαμένω, remain, continue. ¹² παλαιόω, make or become old, obsolete. ¹³ ὥσει, like, about. ¹⁴ περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. ¹⁵ ἐλίσσω, roll up, coil. ¹⁶ ἀλλάσσω, change, alter. ¹⁷ ἐκλείπω, fail, cease. ¹⁸ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁹ λειτουργικός, engaged in special service.

μέλλοντας κληρονομεῖν¹ σωτηρίαν;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως² ἡμᾶς προσέχειν³ τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε **2**

παραρρῶμεν.⁴ Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,⁵ καὶ **2**

πᾶσα παράβασις⁶ καὶ παρακοή⁷ ἔλαβεν ἔνδικον⁸ μισθαποδοσίαν,⁹ πῶς ἡμεῖς **3**

ἐκφευζόμεθα¹⁰ τηλικαύτης¹¹ ἀμελήσαντες¹² σωτηρίας; Ὅτις, ἀρχὴν λαβοῦσα

λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,¹³ **4**

συνεπιμαρτυροῦντος¹⁴ τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν,¹⁵ καὶ ποικίλαις¹⁶

δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,¹⁷ κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.¹⁸

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην¹⁹ τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. **5**

Διεμαρτύρατο²⁰ δέ ποῦ²¹ τις λέγων, Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη²² αὐτοῦ;

Ὁ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ²³ αὐτόν; Ἡλάττωσας²⁴ αὐτόν βραχύ²⁵ τι παρ' **7**

¹ κληρονομέω, inherit, obtain. ² περισσῶς, abundantly, exceedingly. ³ προσέχω, take head of, attend to. ⁴ παραρρέω, be washed away, drift away. ⁵ βέβαιος, firm, secure. ⁶ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ⁷ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ⁸ ἔνδικος, righteous, just. ⁹ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ¹⁰ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ¹¹ τηλικοῦτος, so great, so large. ¹² ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ¹³ βεβαιόω, confirm, secure. ¹⁴ συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with. ¹⁵ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹⁶ ποικίλος, varied, manifold. ¹⁷ μερισμός, οὔ, ὁ, division, distribution. ¹⁸ θέλησις, εως, ἡ, will, willing. ¹⁹ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ²⁰ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ²¹ ποῦ, somewhere, about. ²² μιμνήσκομαι, remember, recall. ²³ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ²⁴ ἐλαττώω, make lower, decrease. ²⁵ βραχύς, short, little.

ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας¹ αὐτόν· πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω² τῶν 8
ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξει αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον.³ Νῦν δὲ οὐπω⁴ ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. Τὸν δὲ 9
βραχύ⁵ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον⁶ βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα⁷ τοῦ
θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον,¹ ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς
γεύσῃται⁸ θανάτου. Ἐπρεπεν⁹ γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, 10
πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγόν¹⁰ τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ
παθημάτων⁷ τελειῶσαι.¹¹ Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· 11
δι' ἣν αἰτίαν¹² οὐκ ἐπαισχύνεται¹³ ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, Ἀπαγγελῶ 12
τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω¹⁴ σε. Καὶ πάλιν, 13
Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν, Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι
ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινωνήκεν¹⁵ σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ 14

¹ στεφανώω, crown, reward. ² ὑποκάτω, under, below. ³ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ⁴ οὐπω, not yet. ⁵ βραχύς, short, little. ⁶ ἡλαττώω, make lower, decrease. ⁷ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁸ γεύομαι, taste, experience. ⁹ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ¹⁰ ἀρχηγός, οὗ, ὁ, founder, leader. ¹¹ τελειόω, fill, fulfill. ¹² αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹³ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁴ ὑμνέω, sing to, praise. ¹⁵ κοινωνέω, have a share of, share.

αὐτὸς παραπλησίως¹ μετέσχεν² τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ
τὸν τὸ κράτος³ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ⁴ 15
τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι⁵ ἦσαν δουλείας.⁶ Οὐ 16
γὰρ δήπου⁷ ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,⁸ ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ
ἐπιλαμβάνεται.⁸ Ὅθεν⁹ ὥφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,¹⁰ ἵνα 17
ἐλεήμων¹¹ γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι¹²
τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύνатаι τοῖς 18
πειραζομένοις βοηθῆσαι.¹³

Ὅθεν,⁹ ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως¹⁴ ἐπουρανίου¹⁵ μέτοχοι,¹⁶ κατανοήσατε¹⁷ τὸν 3
ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας¹⁸ ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν, πιστὸν ὄντα 2
τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ 3
δόξης οὗτος παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται,¹⁹ καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ

¹ παραπλησίως, similarly, likewise. ² μετέχω, partake of, share in. ³ κράτος, οὐς, τό, power, dominion. ⁴ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ⁵ ἐνοχος, involved in, liable. ⁶ δουλεία, ας, ή, slavery, bondage. ⁷ δήπου, of course, surely. ⁸ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁹ ὅθεν, from where, from which. ¹⁰ ὁμοίω, make like, liken. ¹¹ ἐλεήμων, merciful, sympathetic. ¹² ἰλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹³ βοηθέω, come to the aid of. ¹⁴ κλήσις, εως, ή, (divine) call, invitation. ¹⁵ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁶ μέτοχος, ου, δ, partaker, partner. ¹⁷ κατανοέω, observe, understand. ¹⁸ ὁμολογία, ας, ή, confession, profession. ¹⁹ ἡξιώω, consider worthy.

κατασκευάσας¹ αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται¹ ὑπό τινος· ὁ δὲ τὰ 4
 πάντα κατασκευάσας¹ θεός. Καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς 5
 θεράπων,² εἰς μαρτύριον³ τῶν λαληθησομένων· χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον 6
 αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα⁴ τῆς
 ἐλπίδος μέχρι⁵ τέλους βεβαίαν⁶ κατάσχωμεν.⁷ Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ 7
 ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε⁸ τὰς καρδίας 8
 ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,⁹ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ¹⁰ ἐν τῇ
 ἐρήμῳ, οὗ¹¹ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν¹² με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα 9
 μου τεσσαράκοντα¹³ ἔτη. Διὸ προσώχθισα¹⁴ τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπον, Ἄει¹⁵ 10
 πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ 11
 ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν¹⁶ μου. Βλέπετε, ἀδελφοί, 12
 μήποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας¹⁷ ἐν τῷ ἀποστῆναι¹⁸ ἀπὸ

¹ κατασκευάζω, prepare, build. ² θεράπων, οντος, ὁ, attendant, servant. ³ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ⁴ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ⁵ μέχρι, until, as far as (gen). ⁶ βέβαιος, firm, secure. ⁷ κατέχω, hold back, hold fast. ⁸ σκληρύνω, harden. ⁹ παραπικρασμός, ου, ὁ, rebellion, provocation. ¹⁰ πειρασμός, ου, ὁ, temptation, trial. ¹¹ οὗ, where, when. ¹² δοκιμάζω, prove, approve. ¹³ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹⁴ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ¹⁵ αἰεί, always, ever. ¹⁶ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ¹⁷ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹⁸ ἀφίστημι, withdraw, depart.

θεοῦ ζῶντος· ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι οὗ τὸ 13
σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ¹ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτη² τῆς ἀμαρτίας· 14
μέτοχοι³ γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ, ἔάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως⁴ μέχρι
τέλους βεβαίαν⁶ κατάσχωμεν·⁷ ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ 15
ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε¹ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.⁸ Τινὲς 16
γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν,⁹ ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ
Μωϋσέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν¹⁰ τεσσαράκοντα¹¹ ἔτη; Οὐχὶ τοῖς 17
ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα¹² ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; Τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ 18
εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν¹³ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;¹⁴ Καὶ 19
βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.¹⁵

¹ σκληρύνω, harden. ² ἀπάτη, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ³ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ⁴ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁵ μέχρι, until, as far as (gen). ⁶ βέβαιος, firm, secure. ⁷ κατέχω, hold back, hold fast. ⁸ παραπικρασμός, οὔ, ὁ, rebellion, provocation. ⁹ παραπικραίνω, embitter, provoke. ¹⁰ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ¹¹ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹² κῶλον, ου, τό, dead body, corpse. ¹³ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ¹⁴ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁵ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness.

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης¹ ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν 4
κατάπαυσιν² αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.³ Καὶ γάρ ἐσμεν 2
εὐαγγελισμένοι, καθάπερ⁴ κακεῖνοι:⁵ ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν⁶ ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς⁷
ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους⁸ τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς 3
τὴν κατάπαυσιν² οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου,
Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν² μου: καίτοι⁹ τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς¹⁰
κόσμου γεννηθέντων. Εἶρηκεν γάρ που¹¹ περὶ τῆς ἐβδόμης¹² οὕτως, Καὶ 4
κατέπαυσεν¹³ ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ¹² ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ: 5
καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν² μου. Ἐπεὶ οὖν 6
ἀπολείπεται¹⁴ τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον¹⁵ εὐαγγελισθέντες οὐκ
εἰσῆλθον δι' ἀπειθειαν,¹⁶ πάλιν τινὰ ὀρίζει¹⁷ ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων, 7
μετὰ τοσοῦτον¹⁸ χρόνον, καθὼς εἶρηται, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ

¹ καταλείπω, leave, leave behind. ² κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ³ ὑστερέω, lack, need. ⁴ καθάπερ, even as, just as. ⁵ κακεῖνος, and he, and she. ⁶ ὠφέλειω, profit, help. ⁷ ἀκοή, ἤς, ἡ, hearing, report. ⁸ συγκεράννυμι, blend, unite. ⁹ καίτοι, yet, although. ¹⁰ καταβολή, ἤς, ἡ, foundation, depositing. ¹¹ πού, somewhere, about. ¹² ἐβδομος, seventh. ¹³ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ¹⁴ ἀπολείπω, leave, leave behind. ¹⁵ πρότερον, formerly, before. ¹⁶ ἀπειθεια, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ¹⁷ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹⁸ τοσοῦτος, so great, so much.

ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε¹ τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς 8
κατέπαυσεν,² οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα ἀπολείπεται³ 9
σαββατισμὸς⁴ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν⁵ αὐτοῦ 10
καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν² ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. 11
Σπουδάσωμεν⁶ οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,⁵ ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ
τις ὑποδείγματι⁷ πέσῃ τῆς ἀπειθείας.⁸ Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,⁹ 12
καὶ τομώτερος¹⁰ ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον,¹¹ καὶ διϊκνούμενος¹² ἄχρι
μερισμοῦ¹³ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν¹⁴ τε καὶ μυελῶν,¹⁵ καὶ κριτικὸς¹⁶
ἐνθυμήσεων¹⁷ καὶ ἐννοιῶν¹⁸ καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις¹⁹ ἀφανῆς²⁰ ἐνώπιον 13
αὐτοῦ: πάντα δὲ γυμνὰ²¹ καὶ τετραχληλισμένα²² τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν
ἡμῖν ὁ λόγος.

¹ σκληρύνω, harden. ² καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ³ ἀπολείπω, leave, leave behind. ⁴ σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance. ⁵ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ⁶ σπουδάζω, hasten, be eager. ⁷ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ⁸ ἀπειθεία, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ⁹ ἐνεργής, effective, active. ¹⁰ τομώτερος, sharper, keener. ¹¹ δίστομος, two-edged. ¹² διϊκνέομαι, pierce, penetrate. ¹³ μερισμός, οὐ, ὁ, division, distribution. ¹⁴ ἁρμός, οὐ, ὁ, joint, joint of the body. ¹⁵ μυελός, ου, ὁ, marrow. ¹⁶ κριτικός, able to judge, critical. ¹⁷ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ¹⁸ ἐννοια, ας, ἡ, thought, intention. ¹⁹ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²⁰ ἀφανής, invisible, hidden. ²¹ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ²² τραχλίζω, am laid bare, laid open.

ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ 14
 θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.¹ Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον 15
 συμπαθεῖν² ταῖς ἀσθενείαις³ ἡμῶν, πεπειραμένον⁴ δὲ κατὰ πάντα καθ’
 ὁμοιότητα,⁵ χωρὶς ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ 16
 τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον⁶ βοήθειαν.⁷

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεύς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται⁸ 5
 τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά⁹ τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν: 2
 μετριοπαθεῖν¹⁰ δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν¹¹ καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς
 περικείται¹² ἀσθένειαν:³ καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως 3
 καὶ περὶ ἑαυτοῦ, προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν 4
 τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ¹³ καὶ Ἀαρών. Οὕτως καὶ ὁ 5
 χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ’ ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν,

¹ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ² συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ³ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁴ πειράω, try, attempt. ⁵ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ⁶ εὐκαιρος, timely, suitable. ⁷ βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance. ⁸ καθίστημι, set, constitute. ⁹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹⁰ μετριοπαθέω, moderate one's feelings, deal gently. ¹¹ ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹² περικείμεαι, be around, surround. ¹³ καθάπερ, even as, just as.

Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ⁶
 ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν¹ Μελχισεδέκ.² Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ⁷
 σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις³ τε καὶ ἱκετηρίας⁴ πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ
 θανάτου μετὰ κραυγῆς⁵ ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων⁶ προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς⁷
 ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,⁸ καίπερ⁹ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν,¹⁰ καὶ ⁸
 τελειωθεὶς¹¹ ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν¹² αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος¹³ σωτηρίας αἰωνίου: ¹⁰
 προσαγορευθεὶς¹⁴ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν¹ Μελχισεδέκ.²

Περὶ οὗ πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτος¹⁵ λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ¹⁶ γεγόνατε ¹¹
 ταῖς ἀκοαῖς.¹⁷ Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν ¹²
 χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα¹⁸ τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων¹⁹ τοῦ
 θεοῦ: καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος,²⁰ καὶ οὐ στερεᾶς²¹ τροφῆς.²² Πᾶς ¹³

¹ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ² Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ³ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ⁴ ἱκετηρία, ας, ἡ, supplication, entreaty. ⁵ κραυγή, ἡς, ἡ, outcry, crying. ⁶ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ⁷ εἰσακούω, listen, hear. ⁸ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ⁹ καίπερ, although. ¹⁰ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ¹¹ τελειόω, fill, fulfill. ¹² ὑπακούω, obey, listen. ¹³ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹⁴ προσαγορεύω, call by name, designate. ¹⁵ δυσερμηνευτος, hard to explain. ¹⁶ νωθρός, lazy, sluggish. ¹⁷ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ¹⁸ στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ¹⁹ λόγιον, οὐ, τό, saying, oracle. ²⁰ γάλα, γαλακτος, τό, milk. ²¹ στερεός, hard, firm. ²² τροφή, ἡς, ἡ, food, nourishment.

γὰρ ὁ μετέχων¹ γάλακτος² ἄπειρος³ λόγου δικαιοσύνης· νήπιος⁴ γὰρ ἐστίν. 14

Τελείων⁵ δέ ἐστιν ἡ στερεὰ⁶ τροφή,⁷ τῶν διὰ τὴν ἕξιν⁸ τὰ αἰσθητήρια⁹

γεγυμνασμένα¹⁰ ἔχόντων πρὸς διάκρισιν¹¹ καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα¹² φερώμεθα, 6

μὴ πάλιν θεμέλιον¹³ καταβαλλόμενοι¹⁴ μετανοίας¹⁵ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ

πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν¹⁶ διδαχῆς, ἐπιθέσεώς¹⁷ τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε 2

νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. Καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπη¹⁸ ὁ θεός. 3

Ἀδύνατον¹⁹ γὰρ τοὺς ἅπας²⁰ φωτισθέντας,²¹ γευσαμένους²² τε τῆς δωρεᾶς²³ τῆς 4

ἐπουρανίου,²⁴ καὶ μετόχους²⁵ γενηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν 5

γευσαμένους²² θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας,²⁶ 6

πάλιν ἀνακαινίζειν²⁷ εἰς μετάνοιαν,¹⁵ ἀνασταυροῦντας²⁸ ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ

¹ μετέχω, partake of, share in. ² γάλα, γαλακτος, τό, milk. ³ ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to. ⁴ νήπιος, infant, child. ⁵ τέλειος, complete, perfect. ⁶ στερεός, hard, firm. ⁷ τροφή, ἥς, ἡ, food, nourishment. ⁸ ἕξις, εως, ἡ, maturity, condition. ⁹ αἰσθητήριον, ου, τό, faculty of perception, sense. ¹⁰ γυμνάζω, train, undergo discipline. ¹¹ διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment. ¹² τελειότης, ητος, ἡ, perfection, completeness. ¹³ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ¹⁴ καταβάλλω, strike down, found. ¹⁵ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁶ βαπτισμός, οῦ, ὁ, washing, cleansing. ¹⁷ ἐπίθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. ¹⁸ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹⁹ ἀδύνατος, impossible, unable. ²⁰ ἅπας, once, once for all. ²¹ φωτίζω, give light, enlighten. ²² γεύομαι, taste, experience. ²³ δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. ²⁴ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁵ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ²⁶ παραπίπτω, fall away, commit apostasy. ²⁷ ἀνακαινίζω, renew, restore. ²⁸ ἀνασταυρόω, crucify again.

θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.¹ Γῆ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις² 7
 ἐρχόμενον ὑετόν,³ καὶ τίκτουσα⁴ βοτάνην⁵ εὖθετον⁶ ἐκείνοις δι' οὓς καὶ
 γεωργεῖται,⁷ μεταλαμβάνει⁸ εὐλογίας⁹ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ἐκφέρουσα¹⁰ δὲ ἀκάνθας¹¹ 8
 καὶ τριβόλους,¹² ἀδόκιμος¹³ καὶ κατάρας¹⁴ ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.¹⁵

Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα¹⁶ καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ 9
 καὶ οὕτως λαλοῦμεν· οὐ γὰρ ἄδικος¹⁷ ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι¹⁸ τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ 10
 τοῦ κόπου¹⁹ τῆς ἀγάπης ἥς ἐνεδείξασθε²⁰ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες
 τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. Ἐπιθυμοῦμεν²¹ δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν 11
 ἐνδείκνυσθαι²⁰ σπουδὴν²² πρὸς τὴν πληροφορίαν²³ τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους· ἵνα 12
 μὴ νωθροὶ²⁴ γένησθε, μιμηταὶ²⁵ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας²⁶
 κληρονομοῦντων²⁷ τὰς ἐπαγγελίας.

¹ παραδειγματίζω, expose, make an example of. ² πολλάκις, often, many times. ³ ὑετός, ου, ό, rain. ⁴ τίκτω, give birth to, bear. ⁵ βοτάνη, ης, ή, herb, plant. ⁶ εὖθετος, useful, fit. ⁷ γεωργέω, farm, cultivate. ⁸ μεταλαμβάνω, partake of, share. ⁹ εὐλογία, ας, ή, blessing, adulation. ¹⁰ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ¹¹ ἀκανθα, ης, ή, thorn, thorn bush. ¹² τριβόλος, ου, ό, thistle, briar. ¹³ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ¹⁴ κατάρα, ας, ή, curse, cursing. ¹⁵ καῦσις, εως, ή, burning, burning up. ¹⁶ κρείσσων, stronger, more excellent. ¹⁷ ἄδικος, unjust, unrighteous. ¹⁸ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁹ κόπος, ου, ό, labor, trouble. ²⁰ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²¹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ²² σπουδή, ης, ή, haste, diligence. ²³ πληροφορία, ας, ή, full assurance, certainty. ²⁴ νωθρός, lazy, sluggish. ²⁵ μιμητής, ου, ό, imitator. ²⁶ μακροθυμία, ας, ή, long-suffering, patience. ²⁷ κληρονομέω, inherit, obtain.

Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγελιάμενος¹ ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὁμόσαι, 13
 ὥμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, Ἦ² μὴν³ εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων⁴ 14
 πληθυνῶ⁴ σε. Καὶ οὕτως μακροθυμήσας⁵ ἐπέτυχεν⁶ τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι 15
 μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας⁷ πέρας⁸ εἰς
 βεβαίωσιν⁹ ὁ ὅρκος. ¹⁰ Ἐν ᾧ περισσότερον¹¹ βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδείξει¹² τοῖς 17
 κληρονόμοις¹³ τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον¹⁴ τῆς βουλῆς¹⁵ αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν
 ὅρκῳ,¹⁰ ἵνα διὰ δύο πραγμάτων¹⁷ ἀμεταθέτων,¹⁴ ἐν οἷς ἀδύνατον¹⁸ ψεύσασθαι¹⁹ 18
 θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες²⁰ κρατῆσαι τῆς
 προκειμένης²¹ ἐλπίδος: ἦν ὡς ἄγκυραν²² ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ²³ τε καὶ 19
 βεβαίαν,²⁴ καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον²⁵ τοῦ καταπετάσματος:²⁶ ὅπου 20
 πρόδρομος²⁷ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν²⁸ Μελχισεδέκ²⁹
 ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

¹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ² ἦ, truly, surely. ³ μὴν, ὁ, month, certainly. ⁴ πληθύνω, multiply, increase. ⁵ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ⁶ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ⁷ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ⁸ πέρας, ατος, τό, limit, end. ⁹ βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ¹⁰ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ¹¹ περισσός, excessive, abundant. ¹² ἐπιδείκνυμι, show, prove. ¹³ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁴ ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. ¹⁵ βουλή, ἡς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁶ μεσιτεύω, guarantee, mediate. ¹⁷ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁸ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁹ ψεύδομαι, lie. ²⁰ καταφεύγω, flee, take refuge. ²¹ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ²² ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ²³ ἀσφαλής, certain, definite. ²⁴ βέβαιος, firm, secure. ²⁵ ἐσώτερος, within, inside (gen). ²⁶ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ²⁷ πρόδρομος, ου, ὁ, going before, forerunner. ²⁸ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ²⁹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,¹ βασιλεὺς Σαλήμ,² ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου,³ ὁ 7
 συναντήσας⁴ Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς⁵ τῶν βασιλέων καὶ
 εὐλογήσας αὐτόν, ὃ καὶ δεκάτην⁶ ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν⁷ Ἀβραάμ – πρῶτον 2
 μὲν ἐρμηνευόμενος⁸ βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα⁹ δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,² ὁ
 ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης: ἀπάτωρ,¹⁰ ἀμήτωρ,¹¹ ἀγενεαλόγητος,¹² μήτε ἀρχὴν 3
 ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος¹³ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ – μένει
 ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.¹⁴

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος¹⁵ οὗτος, ὃ καὶ δεκάτην⁶ Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων 4
 ὁ πατριάρχης.¹⁷ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ¹⁸ τὴν ἱερατείαν¹⁹ λαμβάνοντες 5
 ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν²⁰ τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστὶν τοὺς
 ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ²¹ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος²² Ἀβραάμ: ὁ δὲ μὴ 6

¹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ² Σαλήμ, ἡ, Salem. ³ ὕψιστος, highest, most high. ⁴ συναντάω, meet with, hence to happen. ⁵ κοπή, ἥς, ἡ, miting, slaughter. ⁶ δεκάτη, ἡς, ἡ, tenth part, tithe. ⁷ μερίζω, divide, part. ⁸ ἐρμηνεύω, interpret, translate. ⁹ ἔπειτα, then, after this. ¹⁰ ἀπάτωρ, fatherless, without a father. ¹¹ ἀμήτωρ, without a mother. ¹² ἀγενεαλόγητος, without genealogy. ¹³ ἀφομοιόω, make like, assimilate. ¹⁴ διηνεκής, continuous, perpetual. ¹⁵ πηλίκος, how large, how great. ¹⁶ ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. ¹⁷ πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. ¹⁸ Λευὶ, ὁ, Levi. ¹⁹ ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ²⁰ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ²¹ καίπερ, although. ²² ὀσφύς, ὅς, ἡ, waist, hip.

γενεαλογούμενος¹ ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν² τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς
ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας,³ τὸ ἔλαττον⁴ ὑπὸ τοῦ 7
κρείττονος⁵ εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας⁶ ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι 8
λαμβάνουσιν: ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Καί, ὡς ἔπος⁷ εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ 9
καὶ Λευὶ⁸ ὁ δεκάτας⁶ λαμβάνων δεδεκάτῳται: ² ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ⁹ τοῦ πατρὸς 10
ἦν, ὅτε συνήντησεν¹⁰ αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.¹¹

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις¹² διὰ τῆς Λευϊτικῆς¹³ ἱερωσύνης¹⁴ ἦν – ὁ λαὸς γὰρ ἐπ’ αὐτῇ 11
νενομοθέτητο¹⁵ – τίς ἔτι χρεῖα, κατὰ τὴν τάξιν¹⁶ Μελχισεδέκ¹¹ ἕτερον
ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν¹⁶ Ἀαρὼν λέγεσθαι; Μετατιθεμένης¹⁷ 12
γὰρ τῆς ἱερωσύνης,¹⁴ ἐξ ἀνάγκης¹⁸ καὶ νόμου μετάρθεις¹⁹ γίνεται. Ἐφ’ ὃν γὰρ 13
λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν,²⁰ ἀφ’ ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν²¹ τῷ

¹ γενεαλογέω, trace descent or ancestry. ² δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. ³ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ⁴ ἐλάσσων, lesser, less. ⁵ κρείττων, stronger, more excellent. ⁶ δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ⁷ ἔπος, οὐς, τό, word, so to speak. ⁸ Λευὶ, ὁ, Levi. ⁹ ὀσφύς, ὕος, ἡ, waist, hip. ¹⁰ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹¹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹² τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment. ¹³ Λευϊτικός, Levitical. ¹⁴ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ¹⁵ νομοθετέω, ordain, enact. ¹⁶ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹⁷ μετατίθημι, transfer, change. ¹⁸ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁹ μετάρθεις, εως, ἡ, change, removal. ²⁰ μετέχω, partake of, share in. ²¹ προσέχω, take head of, attend to.

θυσιαστηρίῳ.¹ Πρόδηλον² γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα³ ἀνατέταλκεν⁴ ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς 14
 ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης⁵ Μωϋσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον⁶ ἔτι 15
 κατάδηλόν⁷ ἔστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα⁸ Μελχισεδέκ⁹ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος,
 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς¹⁰ γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς 16
 ἀκαταλύτου.¹¹ μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν¹² 17
 Μελχισεδέκ.⁹ Ἀθέτησις¹³ μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης¹⁴ ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς 18
 ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές.¹⁵ οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν¹⁶ ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ¹⁷ δὲ 19
 κρείττονος¹⁸ ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς 20
 ὀρκωμοσίας¹⁹ – οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας¹⁹ εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ 21
 ὀρκωμοσίας,¹⁹ διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, Ὡμοσεν κύριος καὶ οὐ
 μεταμεληθήσεται,²⁰ Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν¹² Μελχισεδέκ⁹ – 22
 κατὰ τοσοῦτον²¹ κρείττονος¹⁸ διαθήκης γέγονεν ἔγγυος²² Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν 23

¹ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ² πρόδηλος, clear, evident. ³ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ⁴ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ⁵ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ⁶ περισσός, excessive, abundant. ⁷ κατάδηλος, very clear, quite plain. ⁸ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ⁹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹⁰ σαρκικός, fleshly, carnal. ¹¹ ἀκατάλυτος, indissoluble. ¹² τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹³ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ¹⁴ προάγω, lead forth, go before. ¹⁵ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ¹⁶ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁷ ἐπεισαγωγὴ, ης, ἡ, bringing in besides, bringing in. ¹⁸ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁹ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ²⁰ μεταμέλωμαι, regret, repent. ²¹ τοσοῦτος, so great, so much. ²² ἔγγυος, ου, ὁ, under good security, surety.

πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ καλύεσθαι παραμένειν·¹ ὁ δέ, διὰ 24
 τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον² ἔχει τὴν ἱερωσύνην.³ Ὅθεν⁴ καὶ 25
 σῶζειν εἰς τὸ παντελές⁵ δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ,
 πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν⁶ ὑπὲρ αὐτῶν.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν⁷ ἀρχιερεύς, ὅσιος,⁸ ἄκακος,⁹ ἀμίαντος,¹⁰ κεχωρισμένος 26
 ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος¹² τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει 27
 καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,¹³ ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον¹⁴ ὑπὲρ τῶν ἰδίων
 ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν,¹⁵ ἔπειτα¹⁶ τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν
 ἐφάπαξ,¹⁷ ἑαυτὸν ἀνενέγκας.¹⁵ Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν¹⁸ ἀρχιερεῖς, 28
 ἔχοντας ἀσθένειαν·¹⁹ ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας²⁰ τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς
 τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.²¹

¹ παραμένω, remain beside, continue. ² ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. ³ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ⁴ ὅθεν, from where, from which. ⁵ παντελής, completely, forever. ⁶ ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ⁷ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ⁸ ὅσιος, righteous, pious. ⁹ ἄκακος, guileless, innocent. ¹⁰ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ¹¹ χωρίζω, separate, depart. ¹² ὑψηλός, high, lofty. ¹³ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁴ πρότερον, formerly, before. ¹⁵ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁶ ἔπειτα, then, after this. ¹⁷ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹⁸ καθίστημι, set, constitute. ¹⁹ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ²⁰ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ²¹ τελειόω, fill, fulfill.

Κεφάλαιον¹ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις: τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν **8**
δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλowsύνης² ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργός,³ **2**
καὶ τῆς σκηνῆς⁴ τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν⁵ ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος: πᾶς γὰρ **3**
ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά⁶ τε καὶ θυσίας καθίσταται:⁷ ὅθεν⁸ ἀναγκαῖον⁹
ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, **4**
ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα,⁶ οἵτινες **5**
ὑποδείγματι¹⁰ καὶ σκιᾷ¹¹ λατρεύουσιν¹² τῶν ἐπουρανίων,¹³ καθὼς
κεχρημάτισται¹⁴ Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν¹⁵ τὴν σκηνήν,⁴ Ὅρα, γὰρ φησιν,
ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον¹⁶ τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ¹⁷ δὲ **6**
διαφορωτέρας¹⁸ τέτυχεν¹⁹ λειτουργίας,²⁰ ὅσω καὶ κρείττονός²¹ ἐστὶν διαθήκης
μεσίτης,²² ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν²³ ἐπαγγελίαις νενομοθέτῃται.²³ Εἰ γὰρ ἡ πρώτη **7**
ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος,²⁴ οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. Μεμφόμενος²⁵ γὰρ **8**

¹ κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. ² μεγαλowsύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ³ λειτουργός, οὔ, ὁ, minister, servant. ⁴ σκηνή, ἥς, ἡ, tent, tabernacle. ⁵ πῆγνυμι, make firm, put together. ⁶ δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁷ καθίστημι, set, constitute. ⁸ ὅθεν, from where, from which. ⁹ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁰ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ¹¹ σκιά, ᾧς, ἡ, shadow, thick darkness. ¹² λατρεύω, serve, worship. ¹³ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁴ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁵ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹⁶ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ¹⁷ νυνί, now, already. ¹⁸ διάφορος, various, different. ¹⁹ τυγχάνω, obtain, happen. ²⁰ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ²¹ κρείττων, stronger, more excellent. ²² μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ²³ νομοθετέω, ordain, enact. ²⁴ ἄμεμπτος, blameless. ²⁵ μέμφομαι, find fault with, blame.

αὐτοῖς λέγει, Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω¹ ἐπὶ τὸν οἶκον
Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα² διαθήκην καινὴν: οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν 9
ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου³ μου τῆς χειρὸς αὐτῶν
ἐξαγαγεῖν⁴ αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου: ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν⁵ ἐν τῇ διαθήκῃ
μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα⁶ αὐτῶν, λέγει κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι⁷ 10
τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς
τὴν διάνοιαν⁸ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω⁹ αὐτούς: καὶ ἔσομαι
αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος 11
τὸν πολίτην¹⁰ αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνώθι τὸν κύριον:
ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με, ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἰλεως¹¹ 12
ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν¹² αὐτῶν
οὐ μὴ μνησθῶ¹³ ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν, Καινὴν, πεπαλαίωκεν¹⁴ τὴν πρώτην. Τὸ δὲ 13

¹ συντελέω, complete, accomplish. ² Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ³ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁴ ἐξάγω, lead out. ⁵ ἐμμένω, persevere, remain (in). ⁶ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ⁷ διατίθεμαι, appoint, make. ⁸ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ⁹ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ¹⁰ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ¹¹ ἰλεως, gracious, merciful. ¹² ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹³ μνησκόμαι, remember, recall. ¹⁴ παλαιόω, make or become old, obsolete.

παλαιούμενον¹ καὶ γηράσκον,² ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.³

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα⁴ λατρείας,⁵ τό τε ἅγιον κοσμικόν.⁶ Σκηνή⁷ 9

γὰρ κατεσκευάσθη⁸ ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἡ τε λυχνία⁹ καὶ ἡ τράπεζα¹⁰ καὶ ἡ πρόθεσις¹¹

τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα¹² σκηνή⁷ ἡ 3

λεγομένη ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν¹³ ἔχουσα θυμιατήριον,¹⁴ καὶ τὴν κιβωτὸν¹⁵ τῆς 4

διαθήκης περικεκαλυμμένην¹⁶ πάντοθεν¹⁷ χρυσίῳ,¹⁸ ἐν ἣ στάμνος¹⁹ χρυσῇ¹³

ἔχουσα τὸ μάννα,²⁰ καὶ ἡ ῥάβδος²¹ Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα,²² καὶ αἱ πλάκες²³ τῆς

διαθήκης: ὑπεράνω²⁴ δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ²⁵ δόξης κατασκιάζοντα²⁶ τὸ 5

ἱλαστήριον:²⁷ περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτως 6

κατεσκευασμένων,⁸ εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν⁷ διὰ παντὸς εἰσίασιν²⁸ οἱ ἱερεῖς,

τὰς λατρείας⁵ ἐπιτελοῦντες:²⁹ εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ³⁰ τοῦ ἐνιαυτοῦ³¹ μόνος ὁ 7

¹ παλαιόω, make or become old, obsolete. ² γηράσκω, grow old, become old. ³ ἀφανισμός, οὐ, ὁ, vanishing, disappearing. ⁴ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ⁵ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ⁶ κοσμικός, earthly, worldly. ⁷ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁸ κατασκευάζω, prepare, build. ⁹ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ¹⁰ τράπεζα, ἡς, ἡ, table. ¹¹ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ¹² καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹³ χρυσοῦς, golden. ¹⁴ θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. ¹⁵ κιβωτός, οὐ, ἡ, wooden box, ark. ¹⁶ περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁷ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ¹⁸ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ¹⁹ στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase. ²⁰ μάννα, τό, manna. ²¹ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ²² βλαστάνω, sprout, produce. ²³ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ²⁴ ὑπεράνω, high above (gen), far above. ²⁵ χερουβίμ, τό, cherubim. ²⁶ κατασκιάζω, overshadow. ²⁷ ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering. ²⁸ εἴσεμι, enter, go in. ²⁹ ἐπιτελέω, complete, perform. ³⁰ ἅπαξ, once, once for all. ³¹ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year.

ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
 ἀγνοημάτων:¹ τοῦτο δηλοῦντος² τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω³ ⁸
 πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς⁴ ἐχούσης στάσιν:⁵ ⁹
 ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα,⁶ καθ' ὃν δῶρά⁷ τε καὶ θυσίαι
 προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι⁸ τὸν λατρεύοντα,⁹ ¹⁰
 μόνον ἐπὶ βρώμασιν¹⁰ καὶ πόμασιν¹¹ καὶ διαφόροις¹² βαπτισμοῖς¹³ καὶ
 δικαιώμασιν¹⁴ σαρκός, μέχρι¹⁵ καιροῦ διορθώσεως¹⁶ ἐπικείμενα.¹⁷

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος ¹¹
 καὶ τελειότερας¹⁸ σκηνῆς,⁴ οὐ χειροποιήτου,¹⁹ τοῦτ' ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς
 κτίσεως,²⁰ οὐδὲ δι' αἵματος τράγων²¹ καὶ μόσχων,²² διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος ¹²
 εἰσῆλθεν ἐφάπαξ²³ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν²⁴ εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ¹³

¹ ἀγνόημα, τος, τό, sin of ignorance. ² δηλώω, show, make clear. ³ μήπω, not yet. ⁴ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁵ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ⁶ ἐνίστημι, be present, place in or upon. ⁷ δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁸ τελειῶω, fill, fulfill. ⁹ λατρεύω, serve, worship. ¹⁰ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ¹¹ πόμα, τος, τό, drink. ¹² διάφορος, various, different. ¹³ βαπτισμός, οὐ, ὁ, washing, cleansing. ¹⁴ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ¹⁵ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁶ διορθώσις, εως, ἡ, reformation, new order. ¹⁷ ἐπικείμεαι, lie on, lie upon. ¹⁸ τέλειος, complete, perfect. ¹⁹ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ²⁰ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²¹ τράγος, ου, ὁ, male goat. ²² μόσχος, ου, ὁ, calf. ²³ ἐφάπαξ, once for all, once. ²⁴ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption.

ταύρων¹ καὶ τράγων,² καὶ σποδὸς³ δαμάλεως⁴ ῥαντίζουσα⁵ τοὺς κεκοινωμένους,⁶
 ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,⁷ πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, 14
 ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον⁸ τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν
 συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν⁹ θεῷ ζῶντι; Καὶ διὰ τοῦτο 15
 διαθήκης καινῆς μεσίτης¹⁰ ἐστίν, ὅπως, θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν¹¹
 τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων,¹² τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ
 κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.¹³ Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη¹⁴ 16
 φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.¹⁵ Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία,¹⁶ ἐπεὶ μήποτε 17
 ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.¹⁵ Ὅθεν¹⁷ οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται. 18
 Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, 19
 λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων¹⁹ καὶ τράγων,² μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου²⁰ κοκκίνου²¹
 καὶ ὑσσώπου,²² αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν,⁵ λέγων, 20

¹ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ² τράγος, ου, ὁ, male goat. ³ σποδός, οὔ, ἡ, ashes. ⁴ δάμαλις, εως, ἡ, heifer, young cow. ⁵ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ⁶ κοινώω, make common, defile. ⁷ καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. ⁸ ἄμωμος, without blemish, blameless. ⁹ λατρεύω, serve, worship. ¹⁰ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ¹¹ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ¹² παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ¹³ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ¹⁴ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁵ διατίθεμαι, appoint, make. ¹⁶ βέβαιος, firm, secure. ¹⁷ ὅθεν, from where, from which. ¹⁸ ἐγκαίνιζω, renew, inaugurate. ¹⁹ μόσχος, ου, ὁ, calf. ²⁰ ἔριον, ου, τό, wool. ²¹ κόκκινος, scarlet, crimson. ²² ὑσσώπος, ου, ὁ, hyssop.

Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο¹ πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν² 21
 δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη³ τῆς λειτουργίας⁴ τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισεν.⁵ Καὶ 22
 σχεδὸν⁶ ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας
 οὐ γίνεται ἄφεσις.⁸

Ἀνάγκη⁹ οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα¹⁰ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι, 23
 αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια¹¹ κρείττοσιν¹² θυσίαις παρὰ ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς 24
 χειροποίητα¹³ ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, ἀντίτυπα¹⁴ τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς
 αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι¹⁵ τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν: οὐδ' 25
 ἵνα πολλάκις¹⁶ προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ'
 ἐνιαυτὸν¹⁷ ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ:¹⁸ ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις¹⁶ παθεῖν ἀπὸ 26
 καταβολῆς¹⁹ κόσμου: νῦν δὲ ἅπαξ²⁰ ἐπὶ συντελείᾳ²¹ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν²²

¹ ἐντέλλομαι, command, give orders. ² σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ³ σκεῦος, οὗς, τό, vessel, goods (plural). ⁴ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ⁵ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ⁶ σχεδόν, almost, nearly. ⁷ αἱματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. ⁸ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁰ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ¹¹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹² κρείττων, stronger, more excellent. ¹³ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ¹⁴ ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. ¹⁵ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹⁶ πολλάκις, often, many times. ¹⁷ ἐνιαυτός, οὗ, ὁ, year. ¹⁸ ἀλλότριος, strange, foreign. ¹⁹ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ²⁰ ἅπαξ, once, once for all. ²¹ συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ²² ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment.

ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται¹ τοῖς 27

ἀνθρώποις ἅπαξ² ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις: οὕτως καὶ ὁ χριστός, ἅπαξ² 28

προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν³ ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας

ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις,⁴ εἰς σωτηρίαν.

Σκιὰν⁵ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα⁶ τῶν 10

πραγμάτων,⁷ κατ' ἐνιαυτὸν⁸ ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ

διηγεκές,⁹ οὐδέποτε¹⁰ δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.¹¹ Ἐπεὶ οὐκ ἂν 2

ἐπαύσαντο¹² προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν

τοὺς λατρεύοντας,¹³ ἅπαξ² κεκαθαρμένους;¹⁴ Ἄλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις¹⁵ 3

ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν:⁸ ἀδύνατον¹⁶ γὰρ αἷμα ταύρων¹⁷ καὶ τράγων¹⁸ ἀφαιρεῖν¹⁹ 4

ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, Θυσίαν καὶ προσφορὰν²⁰ 5

οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω²¹ μοι: ὀλοκαυτώματα²² καὶ περὶ ἁμαρτίας 6

¹ ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ² ἅπαξ, once, once for all. ³ ἀναφέρω, bring up, offer. ⁴ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ⁵ σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. ⁶ εἰκών, ὄνος, ἡ, image, likeness. ⁷ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁸ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ⁹ διηγεκής, continuous, perpetual. ¹⁰ οὐδέποτε, never. ¹¹ τελειόω, fill, fulfill. ¹² παύω, cause to cease. ¹³ λατρεύω, serve, worship. ¹⁴ καθαίρω, make clean, clear. ¹⁵ ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. ¹⁶ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁷ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ¹⁸ τράγος, ου, ὁ, male goat. ¹⁹ ἀφαιρέω, take away, smite off. ²⁰ προσφορά, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. ²¹ καταρτίζω, mend, fit. ²² ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering.

οὐκ εὐδόκησας:¹ τότε εἶπον, Ἴδού, ἦκω – ἐν κεφαλίδι² βιβλίου γέγραπται περὶ 7
ἐμοῦ – τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀνώτερον³ λέγων ὅτι Θυσίαν καὶ 8
προσφορὰν⁴ καὶ ὀλοκαυτώματα⁵ καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ
εὐδόκησας¹ – αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται – τότε εἶρηκεν, Ἴδού, ἦκω 9
τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ⁶ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ.
Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν, οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς⁴ τοῦ σώματος Ἰησοῦ 10
χριστοῦ ἐφάπαξ.⁷ Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν,⁸ καὶ 11
τὰς αὐτὰς πολλάκις⁹ προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε¹⁰ δύνανται περιελεῖν
ἁμαρτίας: αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές,¹² 12
ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος¹³ ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ 13
αὐτοῦ ὑποπόδιον¹⁴ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μιᾷ γὰρ προσφορᾷ⁴ τετελείωκεν¹⁵ εἰς τὸ 14
διηνεκές¹² τοὺς ἁγιαζομένους. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον: μετὰ 15

¹ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ² κεφαλίς, ἴδος, ἦ, roll of a book, roll. ³ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ⁴ προσφορά, ἄς, ἦ, offering, sacrifice. ⁵ ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ⁶ ἀναιρέω, take up, kill. ⁷ ἐφάπαξ, once for all, once. ⁸ λειτουργέω, minister, serve. ⁹ πολλάκις, often, many times. ¹⁰ οὐδέποτε, never. ¹¹ περαιορέω, cast off, take away. ¹² διηνεκής, continuous, perpetual. ¹³ ἐκδέχομαι, await, expect. ¹⁴ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁵ τελειόω, fill, fulfill.

γὰρ τὸ προειρηκέναι,¹ Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι² πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς 16
 ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδούς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
 τῶν διανοιῶν³ αὐτῶν ἐπιγράψω⁴ αὐτούς: καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν 17
 ἁνομιῶν⁵ αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ⁶ ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις⁷ τούτων, οὐκέτι 18
 προσφορὰ⁸ περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον⁹ τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 19
 ἣν ἐνεκαίνισεν¹⁰ ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον¹¹ καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος,¹² 20
 τοῦτ' ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 21
 προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ¹³ πίστεως,
 ἐρραντισμένοι¹⁴ τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι¹⁵ τὸ
 σῶμα ὕδατι καθαρῷ: κατέχωμεν¹⁶ τὴν ὁμολογίαν¹⁷ τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ,¹⁸ πιστὸς 23
 γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος:¹⁹ καὶ κατανοῶμεν²⁰ ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν²¹ ἀγάπης 24

¹ προλέγω, say beforehand, forewarn. ² διατίθεμαι, appoint, make. ³ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ⁴ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ⁵ ἁνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁶ μμνήσκομαι, remember, recall. ⁷ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁸ προσφορὰ, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. ⁹ εἴσοδος, ου, ἡ, entrance, entering. ¹⁰ ἐγκαινίζω, renew, inaugurate. ¹¹ πρόσφατος, new, recent. ¹² καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹³ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ¹⁴ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ¹⁵ λούω, bathe, wash. ¹⁶ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁷ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹⁸ ἀκλινής, without wavering, unbent. ¹⁹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ²⁰ κατανοέω, observe, understand. ²¹ παροξυσμός, οὔ, ὁ, stimulation, provocation.

καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες¹ τὴν ἐπισυναγωγὴν² ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος³ 25
 τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτῳ⁴ μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν
 τὴν ἡμέραν.

Ἐκουσίως⁵ γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν⁶ τῆς 26
 ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται⁷ θυσία, φοβερὰ⁸ δέ τις ἐκδοχὴ⁹ 27
 κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος¹⁰ ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.¹¹ Ἀθετήσας¹² 28
 τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν¹³ ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει:
 πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος¹⁴ ἀξιωθήσεται¹⁵ τιμωρίας¹⁶ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ 29
 καταπατήσας,¹⁷ καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν¹⁸ ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη,
 καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;¹⁹ Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ 30
 ἐκδίκησις,²⁰ ἐγὼ ἀνταποδώσω,²¹ λέγει κύριος: καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν

¹ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ² ἐπισυναγωγὴ, ἦς, ἡ, meeting, assembling. ³ ἔθος, οὗς, τό, custom. ⁴ τοσοῦτος, so great, so much. ⁵ ἐκουσίως, voluntarily, willingly. ⁶ ἐπίγνωσις, εὖ, ἡ, knowledge, discernment. ⁷ ἀπολείπω, leave, leave behind. ⁸ φοβερὸς, fearful, terrible. ⁹ ἐκδοχή, ἦς, ἡ, expectation, waiting for. ¹⁰ ζῆλος, οὗ, ὁ, zeal, jealousy. ¹¹ ὑπεναντίος, opposed, contrary. ¹² ἀθετέω, reject, annul. ¹³ οἰκτιρμός, οὗ, ὁ, compassion, pity. ¹⁴ χείρων, worse. ¹⁵ ἀξιόω, consider worthy. ¹⁶ τιμωρία, ας, ἡ, punishment, penalty. ¹⁷ καταπατέω, trample under foot. ¹⁸ κοινός, common, unclean. ¹⁹ ἐνυβρίζω, insult, outrage. ²⁰ ἐκδίκησις, εὖ, ἡ, vengeance, vindication. ²¹ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay.

αὐτοῦ. Φοβερὸν¹ τὸ ἐμπεσεῖν² εἰς χεῖρας θεοῦ ζώντος. 31

Ἀναμιμνήσκεσθε³ δὲ τὰς πρότερον⁴ ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες⁵ πολλὴν ἄθλησιν 32

ὑπεμείνατε⁷ παθημάτων·⁸ τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς⁹ τε καὶ θλίψεσιν 33

θεατριζόμενοι·¹⁰ τοῦτο δέ, κοινωνοὶ¹¹ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων¹² γεννηθέντες. 34

Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς¹³ μου συνεπαθήσατε,¹⁴ καὶ τὴν ἄρπαγὴν¹⁵ τῶν

ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε,¹⁶ γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς

κρείττονα¹⁷ ὑπαρξιν¹⁸ ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλῃτε¹⁹ οὖν τὴν 35

παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν²⁰ μεγάλην. Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε 36

χρεῖαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε²¹ τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι 37

γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἤξει, καὶ οὐ χρονιεῖ.²² Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ 38

πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείλῃται,²³ οὐκ εὐδοκεῖ²⁴ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. 39

¹ φοβερός, fearful, terrible. ² ἐμπίπτω, fall into, fall in. ³ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ⁴ πρότερον, formerly, before. ⁵ φωτίζω, give light, enlighten. ⁶ ἄθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. ⁷ ὑπομένω, tarry, endure. ⁸ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁹ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ¹⁰ θεατρίζω, put to shame, expose publicly. ¹¹ κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. ¹² ἀναστρέφω, return, live. ¹³ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ¹⁴ συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ¹⁵ ἄρπαγῇ, ἡς, ἡ, plunder, robbery. ¹⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁸ ὑπαρξις, εως, ἡ, existence, subsistence. ¹⁹ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ²⁰ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²¹ κομίζω, receive, bring. ²² χρονίζω, spend or take time, delay. ²³ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ²⁴ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with.

Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς¹ εἰς ἀπώλειαν,² ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν³

ψυχῆς.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις,⁴ πραγμάτων⁵ ἔλεγχος⁶ οὐ βλεπομένων. **11**

Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν⁷ κατηρτίσθαι⁸ **3**

τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. **4**

Πίστει πλείονα θυσίαν Ἀβελ παρὰ Κάϊν⁹ προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς

ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις¹⁰ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ: καὶ

δι' αὐτῆς ἀποθανῶν ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνῶχ μετετέθη¹¹ τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, **5**

καὶ οὐχ εὕρίσκετο, διότι¹² μετέθηκεν¹¹ αὐτὸν ὁ θεός: πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως¹³

αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι¹⁴ τῷ θεῷ: χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον¹⁵ **6**

εὐαρεστήσαι:¹⁴ πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν, καὶ

τοῖς ἐκζητοῦσιν¹⁶ αὐτὸν μισθαποδότης¹⁷ γίνεται. Πίστει χρηματισθεὶς¹⁸ Νῶε¹⁹ **7**

¹ ὑποστολή, ἧς, ἡ, hesitancy, timidity. ² ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ³ περιποίησις, εως, ἡ, preservation, acquisition. ⁴ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁵ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁶ ἔλεγχος, ου, ὁ, proof, conviction. ⁷ νοέω, understand, consider. ⁸ καταρτίζω, mend, fit. ⁹ Κάϊν, ὁ, Cain. ¹⁰ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹¹ μετατίθμι, transfer, change. ¹² διότι, because, on this account. ¹³ μετάρθεις, εως, ἡ, change, removal. ¹⁴ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ¹⁵ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁶ ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹⁷ μισθαποδότης, ου, ὁ, rewarder. ¹⁸ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁹ Νῶε, ὁ, Noah.

περὶ τῶν μηδέπω¹ βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς² κατεσκεύασεν³ κιβωτὸν⁴ εἰς
σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινεν⁵ τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν
δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.⁶ Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν⁷ 8
ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,⁸ καὶ ἐξῆλθεν μὴ
ἐπιστάμενος⁹ ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρώκησεν¹⁰ εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὥς 9
ἀλλοτρίαν,¹¹ ἐν σκηναῖς¹² κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν
συγκληρονόμων¹³ τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο¹⁴ γὰρ τὴν τοῦς 10
θεμελίου¹⁵ ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης¹⁶ καὶ δημιουργὸς¹⁷ ὁ θεός. Πίστει καὶ 11
αὐτὴ Σάρρα¹⁸ δύναμιν εἰς καταβολὴν¹⁹ σπέρματος ἔλαβεν, καὶ παρὰ καιρὸν
ἡλικίας²⁰ ἔτεκεν,²¹ ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.²² Διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς 12
ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου,²³ καθὼς τὰ ἄστρον²⁴ τοῦ οὐρανοῦ τῷ
πλήθει, καὶ ὥς ἡ ἄμμος²⁵ ἢ παρὰ τὸ χεῖλος²⁶ τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.²⁷

¹ μηδέπω, not yet. ² εὐλαβεόμαι, reverence, respect. ³ κατασκευάζω, prepare, build. ⁴ κιβωτός, οὐ, ἡ, wooden box, ark. ⁵ κατακρίνω, condemn. ⁶ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁷ ὑπακούω, obey, listen. ⁸ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ⁹ ἐπίσταμαι, understand, know. ¹⁰ παροικέω, live a stranger, sojourn. ¹¹ ἀλλότριος, strange, foreign. ¹² σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹³ συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. ¹⁴ ἐκδέχομαι, await, expect. ¹⁵ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ¹⁶ τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. ¹⁷ δημιουργός, ου, ὁ, builder, maker. ¹⁸ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ¹⁹ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ²⁰ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ²¹ τίκτω, give birth to, bear. ²² ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ²³ νεκρῶ, put to death, render weak. ²⁴ ἄστρον, ου, τό, star. ²⁵ ἄμμος, ου, ἡ, sand. ²⁶ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ²⁷ ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable.

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ 13
 πόρρωθεν¹ αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι² καὶ
 παρεπίδημοί³ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν⁴ ὅτι 14
 πατρίδα⁵ ἐπιζητοῦσιν.⁶ Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον⁷ ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον 15
 ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.⁸ Νῦν δὲ κρείττονος⁹ ὀρέγονται,¹⁰ τοῦτ' ἔστιν, ἐπουρανίου: 16
 διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται¹² αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν: ἡτοίμασεν γὰρ
 αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ¹³ 17
 προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,¹⁴ πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ 18
 κληθήσεται σοι σπέρμα: λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός: 19
 ὅθεν¹⁵ αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.¹⁶ Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν 20
 Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν 21

¹ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ² ξένος, strange, stranger. ³ παρεπίδημος, ου, ὁ, sojourning in a strange place. ⁴ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ⁵ πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ⁶ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ⁷ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁸ ἀνακάμπτω, turn back, return. ⁹ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁰ ὀρέγω, stretch forth, long for. ¹¹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹² ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹³ μονογενής, only begotten, only. ¹⁴ ἀναδέχομαι, undertake, receive. ¹⁵ ὅθεν, from where, from which. ¹⁶ κομίζω, receive, bring.

υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον¹ τῆς ῥάβδου² αὐτοῦ. 22

Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν³ περὶ τῆς ἐξόδου⁴ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν,⁵

καὶ περὶ τῶν ὀστέων⁶ αὐτοῦ ἐνετείλατο.⁷ Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη⁸ 23

τρίμηνον⁹ ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι¹⁰ εἶδον ἀστεῖον¹¹ τὸ παιδίον: καὶ οὐκ

ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα¹² τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος 24

ἡρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ,¹³ μᾶλλον ἐλόμενος¹⁴ 25

συγκακουχεῖσθαι¹⁵ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον¹⁶ ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν:¹⁷

μείζονα πλοῦτον¹⁸ ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν¹⁹ τὸν ὀνειδισμόν²⁰ τοῦ 26

χριστοῦ: ἀπέβλεπεν²¹ γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.²² Πίστει κατέλιπεν²³ 27

Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν²⁴ τοῦ βασιλέως: τὸν γὰρ ἀόρατον²⁵ ὡς ὁρῶν

ἐκατέρησεν.²⁶ Πίστει πεποίηκεν τὸ Πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν²⁷ τοῦ αἵματος, 28

ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων²⁸ τὰ πρωτότοκα²⁹ θίγῃ³⁰ αὐτῶν. Πίστει διέβησαν³¹ τὴν 29

¹ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ² ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ³ τελευτάω, die, end. ⁴ ἐξόδος, ου, ἡ, departure, exodus. ⁵ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁶ ὀστέον, τό, bone. ⁷ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁸ κρύπτω, conceal, hide. ⁹ τρίμηνος, of three months, lasting three months. ¹⁰ διότι, because, on this account. ¹¹ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹² διάταγμα, τος, τό, edict, command. ¹³ Φαραώ, ὁ, Pharaoh. ¹⁴ αἰρέω, choose, prefer. ¹⁵ συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. ¹⁶ πρόσκαιρος, temporary, passing. ¹⁷ ἀπόλαυσις, εως, ἡ, enjoyment. ¹⁸ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹⁹ θησαυρός, οὔ, ὁ, storehouse, treasure. ²⁰ ὀνειδισμός, οὔ, ὁ, reproach, reviling. ²¹ ἀποβλέπω, look, pay attention. ²² μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²³ καταλείπω, leave, leave behind. ²⁴ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ²⁵ ἀόρατος, invisible, unseen. ²⁶ καρτερέω, be steadfast, endure. ²⁷ πρόσχυσις, εως, ἡ, pouring, sprinkling. ²⁸ ὀλοθρεύω, destroy, ruin. ²⁹ πρωτότοκος, first-born. ³⁰ θιγάνω, touch, handle. ³¹ διαβαίνω, go through, cross.

Ἐρυθρὰν¹ θάλασσαν ὡς διὰ ξηραῖς·² ἥς πείραν³ λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι⁴
κατεπόθησαν.⁵ Πίστει τὰ τεῖχη⁶ Ἱεριχὼ ἔπεσεν, κυκλωθέντα⁷ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 30
Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη⁸ οὐ συναπώλετο⁹ τοῖς ἀπειθήσασιν,¹⁰ δεξαμένη τοὺς
κατασκόπους¹¹ μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει¹² γάρ με διηγούμενον¹³ 32
ὁ χρόνος περὶ Γεδεών,¹⁴ Βαράκ¹⁵ τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε,¹⁶ Δαυὶδ τε καὶ
Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο¹⁷ βασιλείας, 33
εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον¹⁸ ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν¹⁹ στόματα λεόντων,²⁰
ἔσβεσαν²¹ δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν²² ἀπὸ 34
ἀσθενείας,²³ ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,²⁴ παρεμβολὰς²⁵ ἔκλιναν²⁶
ἄλλοτριών.²⁷ Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ 35
ἐτυμπανίσθησαν,²⁸ οὐ προσδεξάμενοι²⁹ τὴν ἀπολύτρωσιν,³⁰ ἵνα κρείττονος³¹
ἀναστάσεως τύχωσιν·³² ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν³³ καὶ μαστίγων³⁴ πείραν³ ἔλαβον, 36

¹ ἐρυθρός, red. ² ξηρός, dry, withered. ³ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ⁴ Αἰγύπτιος, Egyptian. ⁵ καταπίνω, drink down, swallow. ⁶ τεῖχος, οὐς, τό, wall. ⁷ κυκλόω, encircle, surround. ⁸ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ⁹ συναπόλλυμι, destroy with, perish along with. ¹⁰ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹¹ κατάσκοπος, ου, ὁ, spy. ¹² ἐπιλείπω, fail, fall short. ¹³ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁴ Γεδεών, ὁ, Gideon. ¹⁵ Βαράκ, ὁ, Barak. ¹⁶ Ἰεφθάε, ὁ, Jephthah. ¹⁷ καταγωνίζομαι, conquer, defeat. ¹⁸ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ¹⁹ φράσσω, stop, shut. ²⁰ λέων, οντος, ὁ, lion. ²¹ σβέννυμι, quench, extinguish. ²² ἐνδυναμόω, strengthen, empower. ²³ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ²⁴ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ²⁵ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ²⁶ κλίνω, cause to bend, bow. ²⁷ ἄλλότριος, strange, foreign. ²⁸ τυμπανίζω, torment, torture. ²⁹ προσδέχομαι, receive, wait for. ³⁰ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ³¹ κρείττων, stronger, more excellent. ³² τυγχάνω, obtain, happen. ³³ ἐμπαιγμός, οὔ, ὁ, scorn, mocking. ³⁴ μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge.

ἔτι δὲ δεσμῶν¹ καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν,² ἐπρίσθησαν,³ ἐπειράσθησαν, ἐν 37
 φόνῳ⁴ μαχαίρας ἀπέθανον· περιῆλθον⁵ ἐν μηλωταῖς,⁶ ἐν αἰγείοις⁷ δέρμασιν,⁸
 ὑστερούμενοι,⁹ θλιβόμενοι,¹⁰ κακουχούμενοι¹¹ – ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος – ἐν 38
 ἐρημίαις¹² πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις¹³ καὶ ταῖς ὀπαῖς¹⁴ τῆς γῆς. Καὶ 39
 οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο¹⁵ τὴν
 ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν¹⁶ τι προβλεψαμένου,¹⁷ ἵνα μὴ χωρὶς 40
 ἡμῶν τελειωθῶσιν.¹⁸

Τοιγαροῦν¹⁹ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον²⁰ ἔχοντες περικείμενον²¹ ἡμῖν νέφος²² μαρτύρων, 12
 ὄγκον²³ ἀποθέμενοι²⁴ πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον²⁵ ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς
 τρέχωμεν²⁶ τὸν προκείμενον²⁷ ἡμῖν ἀγῶνα,²⁸ ἀφορῶντες²⁹ εἰς τὸν τῆς πίστεως 2
 ἀρχηγὸν³⁰ καὶ τελειωτὴν³¹ Ἰησοῦν, ὅς, ἀντὶ³² τῆς προκειμένης²⁷ αὐτῷ χαρᾶς,

¹ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ² λιθάζω, throw stones, stone. ³ πρίζω, saw (in two), saw. ⁴ φόνος, οὐ, ὁ, murder, slaughter. ⁵ περιέρχομαι, go about, go around. ⁶ μηλωτή, ἦς, ἡ, sheepskin. ⁷ αἰγίος, of a goat. ⁸ δέρμα, τος, τό, skin, hide. ⁹ ὑστερέω, lack, need. ¹⁰ θλίβω, press, oppress. ¹¹ κακουχέω, treat evilly. ¹² ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ¹³ σπήλαιον, οὐ, τό, cave, den. ¹⁴ ὀπή, ἦς, ἡ, opening, hole. ¹⁵ κομίζω, receive, bring. ¹⁶ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁷ προβλέπομαι, foresee, provide. ¹⁸ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁹ τοιγαροῦν, consequently, therefore. ²⁰ τοσοῦτος, so great, so much. ²¹ περικείμεναι, be around, surround. ²² νέφος, οὐς, τό, cloud, multitude. ²³ ὄγκος, οὐ, ὁ, bulk, encumbrance. ²⁴ ἀποτίθω, put off, lay aside. ²⁵ εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. ²⁶ τρέχω, run, exercise myself. ²⁷ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ²⁸ ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. ²⁹ ἀφοράω, fix one's eyes, see. ³⁰ ἀρχηγός, οὐ, ὁ, founder, leader. ³¹ τελειωτής, οὐ, ὁ, perfecter, completer. ³² ἀντί, instead of, in place of.

ὑπέμεινεν¹ σταυρόν, αἰσχύνῃς² καταφρονήσας,³ ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ
 κεκάθικεν. Ἀναλογίσασθε⁴ γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα¹ ὑπὸ τῶν 3
 ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν,⁵ ἵνα μὴ κάμητε⁶ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
 ἐκλύομενοι.⁷ Οὕτω μέχρι⁸ αἵματος ἀντικατέστητε⁹ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν 4
 ἀνταγωνιζόμενοι:¹⁰ καὶ ἐκλέλυσθε¹¹ τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς 5
 διαλέγεται,¹² Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει¹³ παιδείας¹⁴ κυρίου, μηδὲ ἐκλύου⁷ ὑπ' αὐτοῦ
 ἐλεγχόμενος:¹⁵ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει:¹⁶ μαστιγοῖ¹⁷ δὲ πάντα υἱὸν ὃν 6
 παραδέχεται.¹⁸ Εἰς παιδείαν¹⁴ ὑπομένετε,¹ ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός: τίς 7
 γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει¹⁶ πατήρ; Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας,¹⁴ ἥς μέτοχοι¹⁹ 8
 γεγónασιν πάντες, ἄρα νόθοι²⁰ ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. Εἴτα²¹ τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς 9
 ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς,²² καὶ ἐνετρεπόμεθα:²³ οὐ πολλῶ μᾶλλον
 ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς 10

¹ ὑπομένω, tarry, endure. ² αἰσχύνῃς, ἡ, ἡ, shame. ³ καταφρονέω, think little of, despise. ⁴ ἀναλογίζομαι, consider, think upon. ⁵ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ⁶ κάμνω, be weary, ill. ⁷ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ⁸ μέχρι, until, as far as (gen). ⁹ ἀντικαθίστημι, oppose, resist. ¹⁰ ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. ¹¹ ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely. ¹² διαλέγομαι, dispute, reason. ¹³ ὀλιγώρῃω, regard lightly, despise. ¹⁴ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ¹⁵ ἐλέγχω, convict, reprove. ¹⁶ παιδεύω, teach, educate. ¹⁷ μαστιγῶ, whip, lash. ¹⁸ παραδέχομαι, receive, accept. ¹⁹ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ²⁰ νόθος, illegitimate child, illegitimate. ²¹ εἴτα, then, thereafter. ²² παιδευτής, οὔ, ὁ, instructor, one who disciplines. ²³ ἐντρέπω, turn about, reverence.

ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον·¹ ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον,² εἰς τὸ
 μεταλαβεῖν³ τῆς ἀγιότητος⁴ αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία⁵ πρὸς μὲν τὸ παρὸν⁶ οὐ 11
 δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης·⁷ ὕστερον⁸ δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν⁹ τοῖς δι' αὐτῆς
 γεγυμνασμένοις¹⁰ ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας¹¹ χεῖρας καὶ τὰ 12
 παραλελυμένα¹² γόνατα¹³ ἀνορθώσατε·¹⁴ καὶ τροχιάς¹⁵ ὀρθὰς¹⁶ ποιήσατε τοῖς 13
 ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν¹⁷ ἐκτραπῇ,¹⁸ ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.

Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμόν,¹⁹ οὔ χωρὶς οὐδείς ὀψεται τὸν 14
 κύριον· ἐπισκοποῦντες²⁰ μή τις ὑστερῶν²¹ ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ· μή τις ρίζα 15
 πικρίας²³ ἄνω²⁴ φύουσα²⁵ ἐνοχλῇ,²⁶ καὶ διὰ ταύτης μianθῶσιν²⁷ πολλοί· μή τις 16
 πόρνος,²⁸ ἢ βέβηλος,²⁹ ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ³⁰ βρώσεως³¹ μιᾶς ἀπέδοτο τὰ
 πρωτοτόκια³² αὐτοῦ. Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα,³³ θέλων κληρονομῆσαι³⁴ τὴν 17

¹ παιδεύω, teach, educate. ² συμφέρω, bring together, it is profitable. ³ μεταλαμβάνω, partake of, share. ⁴ ἀγιότης, ητος, ή, holiness. ⁵ παιδεία, ας, ή, training, discipline. ⁶ πάρεμι, be present, have arrived. ⁷ λύπη, ης, ή, pain, grief. ⁸ ὕστερον, lastly, afterward. ⁹ εἰρηνικός, peaceable, peaceful. ¹⁰ γυμνάζω, train, undergo discipline. ¹¹ παρίημι, neglect, weaken. ¹² παραλύω, relax, enfeeble. ¹³ γόνυ, ατος, τό, knee. ¹⁴ ἀνορθώω, restore, strengthen. ¹⁵ τροχία, ᾶς, ή, wheel-track, path. ¹⁶ ὀρθός, straight, upright. ¹⁷ χωλός, lame, deprived of a foot. ¹⁸ ἐκτρέπω, turn aside, wander. ¹⁹ ἀγιασμός, οῦ, ό, consecration, holiness. ²⁰ ἐπισκοπέω, look upon, oversee. ²¹ ὑστερέω, lack, need. ²² ρίζα, ης, ή, root, that which grows from the root. ²³ πικρία, ας, ή, bitterness. ²⁴ ἄνω, up, above. ²⁵ φύω, grow up, spring up. ²⁶ ἐνοχλέω, trouble, annoy. ²⁷ μιάινω, stain, defile. ²⁸ πόρνος, ου, ό, fornicator, immoral person. ²⁹ βέβηλος, worldly, profane. ³⁰ ἀντί, instead of, in place of. ³¹ βρώσις, εως, ή, eating, food. ³² πρωτοτόκια, ων, τό, birthright. ³³ μετέπειτα, afterwards. ³⁴ κληρονομέω, inherit, obtain.

εὐλογίαν,¹ ἀπεδοκιμάσθη·² μετανοίας³ γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ⁴ μετὰ
δακρύων⁵ ἐκζητήσας⁶ αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ⁷ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ⁸ πυρί, καὶ γνώφῳ,⁹ 18
καὶ σκοτῳ, καὶ θυέλλῃ,¹⁰ καὶ σάλπιγγος¹¹ ἤχῳ,¹² καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ 19
ἀκούσαντες παρητήσαντο¹³ μὴ προστεθῆναι¹⁴ αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ 20
διαστελλόμενον,¹⁵ Ἐὰν¹⁶ θηρίον θίγῃ¹⁷ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται·¹⁸ καί, 21
οὕτως φοβερὸν¹⁹ ἦν τὸ φανταζόμενον,²⁰ Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός²¹ εἰμι καὶ
ἐντρομος.²² Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζώντος, 22
Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ,²³ καὶ μυριάσιν²⁴ ἀγγέλων, πανηγύρει²⁵ καὶ ἐκκλησίᾳ 23
πρωτοτόκων²⁶ ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων,²⁷ καὶ κριτῇ²⁸ θεῷ πάντων, καὶ
πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων,²⁹ καὶ διαθήκης νέας³⁰ μεσίτῃ³¹ Ἰησοῦ, καὶ 24

¹ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ² ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ³ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁴ καίπερ, although. ⁵ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ⁶ ἐκζητέω, seek out, inquire. ⁷ ψηλαφάω, touch, handle. ⁸ καίω, burn, ignite. ⁹ γνώφος, ου, ὁ, darkness, gloom. ¹⁰ θυέλλα, ης, ἡ, storm, whirlwind. ¹¹ σάλπιγξ, ιγγος, ἡ, trumpet. ¹² ἤχος, ους, ὁ, noise, sound. ¹³ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ¹⁴ προστίθηναι, add, add to. ¹⁵ διαστελλόμενος, set apart, fig. to distinguish. ¹⁶ εἰ, and if, even if. ¹⁷ θιγγάνω, touch, handle. ¹⁸ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹⁹ φοβερός, fearful, terrible. ²⁰ φαντάζω, cause to appear. ²¹ ἐκφοβός, terrified, greatly terrified. ²² ἐντρομος, terrified, trembling. ²³ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁴ μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad. ²⁵ πανήγυρις, εως, ἡ, festive gathering, festival assembly. ²⁶ πρωτότοκος, first-born. ²⁷ ἀπογράφω, register, enroll. ²⁸ κριτής, ου, ὁ, judge. ²⁹ τελειόω, fill, fulfill. ³⁰ νέος, new, young. ³¹ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between.

αἵματι ῥαντισμοῦ¹ κρείττον² λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. Βλέπετε μὴ 25
 παραιτήσησθε³ τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον, τὸν ἐπὶ γῆς
 παραιτησάμενοι³ χρηματίζοντα,⁴ πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν
 ἀποστρεφόμενοι:⁵ οὗ ἢ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν⁶ τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελλται,⁷ 26
 λέγων, Ὡς ἅπαξ⁸ ἐγὼ σείω⁹ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ δέ, 27
 Ὡς ἅπαξ,⁸ δηλοῖ¹⁰ τῶν σαλευομένων⁶ τὴν μετάθεσιν,¹¹ ὡς πεποιημένων, ἵνα
 μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα.⁶ Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον¹² παραλαμβάνοντες, 28
 ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν¹³ εὐαρέστως¹⁴ τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς¹⁵ καὶ
 εὐλαβείας:¹⁶ καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.¹⁷ 29

Ἡ φιλαδελφία¹⁸ μενέτω. Τῆς φιλοξενίας¹⁹ μὴ ἐπιλανθάνεσθε:²⁰ διὰ ταύτης γὰρ 13

ἔλαθόν²¹ τινες ξενίσαντες²² ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε²³ τῶν δεσμίων,²⁴ ὡς 3

¹ ῥαντισμός, οὐ, ὁ, sprinkling, purification. ² κρείττων, stronger, more excellent. ³ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ⁴ χρηματίζω, instruct, reveal. ⁵ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ⁶ σαλεύω, shake, excite. ⁷ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁸ ἅπαξ, once, once for all. ⁹ σείω, shake. ¹⁰ δηλόω, show, make clear. ¹¹ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ¹² ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ¹³ λατρεύω, serve, worship. ¹⁴ εὐαρέστως, acceptably. ¹⁵ αἰδώς, οὐς, ἡ, modesty, shame. ¹⁶ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ¹⁷ καταναλίσκω, consume, consume utterly. ¹⁸ φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. ¹⁹ φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. ²⁰ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ²¹ λανθάνω, escape notice, am hidden. ²² ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ²³ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²⁴ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound.

συνδεδεμένοι: ¹ τῶν κακουχουμένων, ² ὥς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος ³ ὁ ⁴
γάμος ⁴ ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη ⁵ ἀμίαντος: ⁶ πόρνους ⁷ δὲ καὶ μοιχοὺς ⁸ κρινεῖ ὁ θεός. ⁵
Ἀφιλάργυρος ⁹ ὁ τρόπος, ¹⁰ ἀρκούμενοι ¹¹ τοῖς παροῦσιν: ¹² αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν, Οὐ
μή σε ἀνῶ, ¹³ οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπω. ¹⁴ Ὡστε θαρροῦντας ¹⁵ ἡμᾶς λέγειν, ⁶
Κύριος ἐμοὶ βοηθός, ¹⁶ καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

Μνημονεύετε ¹⁷ τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ: ⁷
ὧν ἀναθεωροῦντες ¹⁸ τὴν ἔκβασιν ¹⁹ τῆς ἀναστροφῆς, ²⁰ μιμεῖσθε ²¹ τὴν πίστιν. ⁸
Ἰησοῦς χριστὸς χθὲς ²² καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς ⁹
ποικίλαις ²³ καὶ ξέναις ²⁴ μὴ παραφέρεσθε: ²⁵ καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι ²⁶ τὴν
καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ²⁷ ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν ²⁸ οἱ περιπατήσαντες. Ἐχομεν ¹⁰
θυσιαστήριον, ²⁹ ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ ³⁰ λατρεύοντες. ³¹ ¹¹

¹ συνδέω, bind together. ² κακουχέω, treat evilly. ³ τίμιος, precious, honorable. ⁴ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ⁵ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ⁶ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ⁷ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ⁸ μοιχός, οὔ, ὁ, adulterer. ⁹ ἀφιλάργυρος, free from the love of money. ¹⁰ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹¹ ἀρκέω, assist, suffice. ¹² πάρεμι, be present, have arrived. ¹³ ἀνίημι, give up, loosen. ¹⁴ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹⁵ θαρρέω, of good courage, have confidence. ¹⁶ βοηθός, οὔ, ὁ, helping, helper. ¹⁷ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹⁸ ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ¹⁹ ἔκβασις, εως, ἡ, outcome, way out. ²⁰ ἀναστροφή, ἥς, ἡ, conduct, behavior. ²¹ μιμέομαι, imitate, emulate. ²² χθές, yesterday. ²³ ποικίλος, varied, manifold. ²⁴ ξένος, strange, stranger. ²⁵ παραφέρω, carry away, remove. ²⁶ βεβαιόω, confirm, secure. ²⁷ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ²⁸ ὠφελέω, profit, help. ²⁹ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ³⁰ σκηνή, ἥς, ἡ, tent, tabernacle. ³¹ λατρεύω, serve, worship.

Ὦν γὰρ εἰσφέρεται¹ ζώων² τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως,
τούτων τὰ σώματα κατακαίεται³ ἔξω τῆς παρεμβολῆς.⁴ Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα 12
ἀγίαση διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης⁵ ἔπαθεν. Τοίνυν⁶ 13
ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς,⁴ τὸν ὀνειδισμόν⁷ αὐτοῦ φέροντες.
Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.⁸ Δι' 14
αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν⁹ θυσίαν αἰνέσεως¹⁰ διὰ παντός τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν,
καρπὸν χειλέων¹¹ ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποιΐας¹² καὶ 16
κοινωνίας¹³ μὴ ἐπιλανθάνεσθε:¹⁴ τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται¹⁵ ὁ θεός. 17
Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέεικετε:¹⁶ αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν¹⁷ ὑπὲρ
τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες: ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ
μὴ στενάζοντες:¹⁸ ἀλυσιτελὲς¹⁹ γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

¹ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ² ζῶον, ου, τό, living creature, animal. ³ κατακαίω, burn up, consume entirely. ⁴ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ⁵ πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ⁶ τοίνυν, accordingly, therefore. ⁷ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ⁸ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ⁹ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁰ αἶνεσις, εως, ἡ, praise. ¹¹ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ¹² εὐποιΐα, ας, ἡ, doing of good. ¹³ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹⁴ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁵ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ¹⁶ ὑπέεικω, yield, give way. ¹⁷ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ¹⁸ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ¹⁹ ἀλυσιτελής, unprofitable, profitless.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν: πεποιθάμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν 18

πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.¹ Περισσοτέρως² δὲ παρακαλῶ τοῦτο 19

ποιῆσαι, ἵνα τάχιον³ ἀποκατασταθῶ⁴ ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν⁵ ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα⁶ τῶν προβάτων τὸν 20

μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι⁷ ὑμᾶς 21

ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ

εὐάρεστον⁸ ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν

αἰώνων. Ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε⁹ τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως: καὶ γὰρ 22

διὰ βραχέων¹⁰ ἐπέστειλα¹¹ ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον¹² 23

ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον³ ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.

¹ ἀναστρέφω, return, live. ² περισσῶς, abundantly, exceedingly. ³ τάχιον, more swiftly. ⁴ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ⁵ ἀνάγω, lead up, restore. ⁶ ποιμήν, ἐνος, ὁ, shepherd. ⁷ καταρτίζω, mend, fit. ⁸ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ⁹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹⁰ βραχύς, short, little. ¹¹ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ¹² Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy.

Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. 24

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.¹

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. 25

¹ Ἰταλία, ας, ή, Italy.